

Музичне прочитання лірики Василя Симоненка в сучасній пісенній творчості

Олена Якимчук

Національна музична академія України ім. П. Чайковського, Київ, Україна

Анотація. *Мета статті* — виявити особливості музичного прочитання лірики Василя Симоненка в сучасній пісенній творчості. *Результати дослідження.* Поезія В. Симоненка стала популярною в творчості сучасних музикантів. Найбільшої кількості музичних інтерпретацій серед усієї лірики молодого поета набули «Лебеді материнства» (музика А. Пашкевича, виконавці — Волинський, Черкаський народні хори, Квітка Цісик, Джамала) і «Ти знаєш, що ти — людина?» (музика Віктора Морозова, виконавці — гурти «Смерічка», «Пікардійська терція»; музика Дмитра Кацала, виконавиця Оксана Муха). *Наукова новизна* полягає у вивченні музичних інтерпретацій лірики Василя Симоненка в сучасній пісенній творчості. *Висновки.* Наративи творчості Василя Симоненка актуальні в наш час. Поет порушує глибинні проблеми буття: любові як найвищої цінності, людської гідності й сили духу, моралі й відповідальності за себе, ставлення до матері й рідної землі, сенсу життя й призначення людини. Водночас у його творах яскраво відображені символи української національної ментальності. Це підтверджує зацікавленість музикантів різних поколінь поетичною спадщиною Василя Симоненка. Лірика поета стала джерелом натхнення для багатьох генерацій українців. Водночас з вокально-хоровими творами академічного напрямку увагу привертає перелік пісень у жанрі естрадної музики. З-поміж усієї лірики автора найпопулярнішими серед музикантів стали поетичні візитівки митця — «Лебеді материнства» і «Ти знаєш, що ти — людина?». Вічні теми кохання, свободи, пошуку себе, поваги до Батьківщини нагальні в усі часи. Тому поетичні рядки Василя Симоненка стають літературною основою для інтерпретацій артистів, творчість яких апелює до різних аудиторій. Слухач може доторкнутись до душі «нескореного пророка» у вальсі Б. Весоловського, поп-році Kozak system, соулі Джамали, козацькому марші Т. Компаніченка, народному співі хору імені Г. Верьовки, ліричній сповіді К. Цісик і сестер Тельнюк.

Ключові слова: творчість Василя Симоненка; сучасна пісенна творчість; творчість сестер Тельнюк; творчість Богдана Весоловського; творчість Тараса Компаніченка; творчість Анатолія Пашкевича; творчість Дмитра Кацала

Для цитування

Якимчук, О. (2025). Музичне прочитання лірики Василя Симоненка в сучасній пісенній творчості. *Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство*, 52, 136–144. <https://doi.org/10.31866/2410-1176.52.2025.334091>

Вступ

Творчість поета, журналіста, учасника українського руху опору, шістдесятника Василя Симоненка (1935–1963) є невід’ємною частиною української культури. Доробок поета став дзеркалом доби шістдесятництва — періоду боротьби за національну ідентичність у контексті тоталітарної радянської системи. Твори митця сповнені актуальними для всіх поколінь ідеями свободи, гуманізму,

духовності. Водночас у них глибоко закарбовані символи української національної ментальності, свідченням чого є пильна увага музикантів різних генерацій до лірики В. Симоненка. Зразками вокальної мініатюри стали романси Ю. Іщенка, П. Майбороди, Ю. Мейтуса; хорові твори створили Л. Дичко, А. Чекаль, Я. Цегляр. Увагу привертає перелік пісень у жанрі популярної естрадної музики. Їхня різноманітна стильова палітра дає змогу охопити велику слухацьку аудиторію, актуалізую-

чи основні смисли терпкого слова митця. З-поміж усієї лірики автора найпопулярнішими серед музикантів стали його поетичні візитівки — «Лебеді материнства» і «Ти знаєш, що ти — людина?». У них закладені незаперечні істини про материнську та любов до рідної землі, людську гідність та цінність життя. Особливо гострого звучання вони набувають у контексті сучасних подій. Про сенси слова «нескореного пророка» в сучасній пісенній творчості йтиметься в цій статті.

Аналіз попередніх досліджень. Творчість В. Симоненка стала об'єктом багатьох літературознавчих досліджень. Філософське осмислення діяльності шістдесятників здійснила О. Пахльовська (2000). Л. Тарнашинська (2010) в історико-літературному та поетикальному аспектах презентує творчість поета. Публікації Н. Романової (2011, 2014) присвячені поетичній та публіцистичній діяльності В. Симоненка. Українська пісенна культура є об'єктом музикознавчих досліджень. Серед публікацій останніх років назвемо статтю О. Зосім (2022), яка концептуалізує дефініцію «традиційна естрадна пісня» в контексті сучасного музичного естрадознавства. О. Сапожнік (2024) вивчає тлумачення та жанрово-стильові конотації сучасної популярної естрадної музики. Авторка характеризує жанрові різновиди, стильові особливості побутування українського пласта сучасної популярної музики. У. Конвалюк (2018) формує типологію творчих особистостей української пісенної естради. Х. Охітва (2024) презентує українську естрадну пісню Галичини 1930–1980-х років.

Традиційними в українському музикознавстві є дослідження творчості композиторів на лірику українських поетів. У полі зору науковців переважно перебуває хорова та камерно-вокальна музика. Так, аналіз музичних інтерпретацій поезії Т. Шевченка представлено в публікаціях Д. Василік (2014), П. Турянського (2022), Б. Фільц (2014). Музичну франкіану вивчають Л. Кияновська (2012), О. Німилович (2017). Особливості прочитання композиторами поетичного слова Лесі Українки досліджують У. Граб (2024), Д. Василік (2019), Л. Ластовецька (2018), Т. Прокопович (2023). Взаємодію поезії та музики в солоспівах на слова Л. Костенко розглядають О. Німилович (2015), О. Якимчук (2023). Т. Задорожна і Б. Водяний (2024) презентують форми української академічної пісні на прикладі камерно-вокальної творчості композиторів ХХ ст. У публікації автори серед інших опусів аналізують вокальну баладу Ю. Мейтуса «Земле моя» на слова В. Симоненка. Жанрово-стильове різноманіття музичних інтерпретацій сучасних співаків поезії українських класиків розглянула В. Падалко (2024).

Отже, представлена стаття знаходиться в контексті вітчизняних досліджень музичних інтерпретацій поетичного слова. У ній йтиметься про оспівані версії лірики В. Симоненка як форми музичної рецепції його поетичної спадщини.

Мета статті — визначити особливості музичного прочитання лірики Василя Симоненка в сучасній пісенній творчості.

Результати дослідження

8 січня 2025 р. Василю Андрійовичу Симоненку виповнилося б 90 років, натомість йому назавжди залишилось 28. Є. Сверстюк (1999) слушно наголосив на тому, що Василь Симоненко належить до тих людей, чії біографії треба вивчати як частку історії України. Доля поета була непростю: часи сталінських репресій, жахи війни, неможливі умови існування. Випробування не позбавили його щедрості душі, усмішки. Не зважаючи на надто коротке життя, ім'я В. Симоненка ствердилось як символ українського шістдесятництва. Після смерті поета його образ ще більше закарбувався в свідомості українців, «наводячи страх на номенклатурну верхівку, яка завжди панічно боялась правдивого й чесного слова» (Тарнашинська, 2010, с. 102).

Дослідники, вивчаючи феномен шістдесятництва, до якого належав В. Симоненко, надавали йому різні смислові наповнення: «філософія бунту» (Пахльовська, 2000), підкреслюючи філософський характер явища; «метафора, ім'я, дім» (Гундорова, 2004), що об'єднує одразу онтологічний (дім), персоналістський (ім'я), семантичний (метафора) аспект феномена.

Подібно до інших представників цієї епохи для поетів-шістдесятників постала проблема вибору і внутрішньої свободи.

Писати В. Симоненко почав у студентські роки. За його життя було видано лише збірку лірики «Тиша і грім» (1962) та казку для дітей «Цар Плаксій та Лоскотон». Назва першої книги є концептуальною, вона декларує принцип контрастів, що є однією із провідних ознак творчості В. Симоненка. Вірші поета коригувались перед тим, як їх допускали до друку. На початку 1960-х років популярними стали самвидавні збірки поета. Вони започаткували рух опору 1960 – 70-х років.

У творчості В. Симоненка яскраво помітна ствердна громадянська позиція, що вирізняє його з-поміж інших шістдесятників. Лірика В. Симоненка гучна, смілива, нефальшива. Поет називає речі своїми іменами, без зайвих прикрас. Збірки Симоненкових поезій його друзі видавали вже по

його смерті. У 1960-х роках світ побачили «Земне тяжіння» (1964), «Вино з троянд» (1965), «Берег чекань» (Нью-Йорк, 1965). Наступні — через п'ятнадцять років — «Лебеді материнства» (1981), том вибраних поезій (1984), книжки для дітей, які розкрили феномен В. Симоненка в контексті українського культурного простору. Самі представники когорти шістдесятників досі намагаються збагнути його феномен.

Про принциповість В. Симоненка красномовно свідчать слова Є. Сверстюка; «... з ним не можна було сперечатися — він не висловлював квапливих напівдумок, він про все подумав і там, де інші багато й неясно балакають, — мовчав. Уся наша втіха, що цей його стиль відбився в тому, що він залишив нам» (Сверстюк, 1999, с. 444).

За гостротою слова Л. Тарнашинська (2010) порівнює В. Симоненка з його земляком — Т. Шевченком. За спостереженнями дослідниці, В. Симоненко подібно до Кобзаря став глашатаєм моральних цінностей у період зламу свідомості, пошуку художньо-естетичних засобів виразності. Він добре відчував потреби свого часу і своїх сучасників (с. 123). Тому іноді в рядках В. Симоненка відчувається потреба «докричатися», «догукатися» до пересічного читача. Відповіддю на утиски й заборони влади з'явився голос молодого поета. Він відчутний, зокрема, в поезії «Травневий акорд», що звучить як віртуальний діалог зі слухачем. Почування поета спрямовані на пересічного читача-громадянина, що стало для автора одним із основних постулатів творчості.

Основними темами поета стали:

— людина та її свобода — питання свободи вибору, унікальності особистості, її права на самовираження;

— філософсько-екзистенційні теми — роздуми про сенс життя, призначення людини, відповідальність за власні вчинки;

— природа та краса світу, що є натхненням для творчості й повсякденних справ, вона часто постає символом гармонії, чистоти й свободи;

— звернення до української історії, культури, фольклору з наміром відродити національну свідомість читачів. Його твори часто перетворювались на маніфести захисту української мови та культури.

Поезія В. Симоненка стала популярною в творчості сучасних музикантів. Умовно її можна поділити на три категорії. До першої належать твори композиторів академічного напрямку (Леся Дичко, Ю. Іщенко, П. Майборода, Ю. Мейтус); до другої — представників естрадної музики (Оксана Муха, Джамала, гурти Піккардійська терція, Kozak system, Spiv bratv); третю складають інтер-

претації авторів і виконавців оспіваної поезії (Галина і Леся Тельнюк).

Незважаючи на те, що твори апелюють до різних слухацьких аудиторій, об'єднує їх те, що вони посилюють актуальність творчості В. Симоненка — заклик до свободи, ідентичності, духовної незалежності. Найчастіше виконавці обирають поезії ліричного або філософсько-екзистенційного характеру. Так, найпопулярнішими для оспівування стали «Лебеді материнства» і «Ти знаєш, що ти — людина?».

Надбання академічного напрямку може скласти окреме дослідження. У цій публікації сконцентруємо увагу на музичних прочитаннях представників сучасної пісенної творчості.

Однією з перших музичних інтерпретацій поезії В. Симоненка стала пісня Богдана Веселовського «Я із надій буду човен» (1967) на поезію «Море радості» (1962) у виконанні Антіна Дербіша. У поезії «Море радості» відчутна не сама радість, а бентежне очікування на неї. Настрій ліричного героя на межі щастя й смутку, сумнівів і сподівань, мрій про кохання. Сьогодні поезія набуває нових сенсів. Багатьом, кого розлучила війна, співзвучні рядки про надію, сподівань на краще, на майбутнє разом з коханою людиною. У Б. Веселовського та А. Дербіша човен став символом еміграції до Північної Америки. Музика суголосна поетичному змісту. Солоспів написаний в одному з улюблених жанрів композитора — вальсі. З-поміж тим ми не відчуваємо в ньому граціозності й кружляння. Натомість, мелодія, загорнута в оксамитовий баритон А. Дербіша, навіює сум.

Авторська версія сучасного гурту iNEBO має іншу інтонаційну модель. Човен, який музиканти винесли в назву твору, є символом надії. Це артикульовано в музиці: легкий ритм, прозора фактура супроводу, дублювання мелодії в октавний унісон додає поезії В. Симоненка оптимізму, віри в здійснення мрій.

Філософсько-ліричний настрій випромінює в поезії «Ну скажи, хіба не фантастично?», яка знайшла прихильників серед українських музикантів. Юрій Пересунько поклав її на музику, створивши пісню «Ти і я», яку наприкінці 1980-х років виконав Назарій Яремчук з вокально-інструментальним ансамблем «Смерічка». Назва «Ти і я» підкреслює прагнення людей бути разом, незважаючи на всі труднощі. Вона окрилена філософським порівнянням поета «ти і я — це вічне, як і небо», що надає почуттям ліричного героя масштабності, окриленості.

Неперевершений голос співака посилює особливий шарм симоненкових рядків. Виконання її

Н. Яремчуком сповнене емоційністю та щирістю. Артист проникливо озвучує сенси поезії, що робить її близькою та зрозумілою кожному слухачеві.

Майже тридцять років поспіль вокально-інструментальну версію лірики В. Симоненка представив гурт Kozak System під назвою «Не моя». Вона увійшла до третього студійного альбому музикантів (2018) з однойменною назвою. В око впадає інший семантичний контекст, закладений у назві — неможливість бути разом, відчуження. У власній інтерпретації музиканти поєднують різні стильові риси. Характерні для року гітарні рифи, ритм ударних, електрогітара та бас створюють енергійну основу. Бандура додає національного колориту та автентичності. Порівняно з виконанням Н. Яремчука, поезія В. Симоненка у версії Kozak System набуває рішучішого та енергійнішого звучання.

«Задивляюсь у твої зіниці» (1962) є однією з найкращих патріотичних поезій. У ньому висловлена глибока любов до України, ніжна, щира, водночас сповнена болю через її страждання. Цей твір належить до найяскравіших зразків української лірики, що підносить тему Батьківщини до сакрального рівня. Поет ідентифікує себе з Україною, підкреслює свою національну приналежність. У читача складається враження, що з ним говорить сама Україна, сповнена почуття власної гідності. У поетичних рядках постає динамічний, місткий, персоніфікований образ України. Він набуває характеру шевченкового сакрального опікування, піднесений до рівня святині. В. Симоненко ототожнює країну з матір'ю, які в символах (земля, Україна, мати, жінка) архетипу «Жінка / земля» стоять у синонімічному ряду. Ще однією характерною рисою поезії є поєднання ствердного проголошення морально-етичних постулатів і камерного ліричного настрою, що передає синівську любов, яка є проявом кордоцентричності як характерної ознаки українського народу.

Тарас Компаніченко поклав поезію «Задивляюсь у твої зіниці» на музику, надаючи їй нового звучання. Ліричні рядки В. Симоненка зазвучали в жанрі козацького маршу у виконанні «Хорей козацької». Музиканти поєднали кобзарську традицію з епічним звучанням, підкреслюючи глибину й патріотичний тон поезії. Тембри автентичних інструментів надають Симоненковому слову національного колориту. У звучанні немає зайвих прикрас — кожна лексема наповнена змістом. У такій манері виконання відчутна атмосфера козацької доби та її відлуння в сьогоденні подіях. Виконання «Хорей козацької» — це своєрідне патріотичне послання, музичний маніфест любові до України, що перетворився на гімн нескореного

українського духу. Поєднання української поезії XX ст. та історичного музичного стилю створює місток між минулим і сучасністю, що дає змогу слухачам різних поколінь відчувати значущість слів В. Симоненка.

Найбільшої кількості музичних інтерпретацій серед усієї лірики молодого поета набули «Лебеді материнства» і «Ти знаєш, що ти — людина?».

Суголосною «Задивляюсь у твої зіниці» є поезія «Лебеді материнства». У ній яскраво звучать мотиви материнської та любові до Батьківщини. Ця національна метафора містить знак чистоти: лебедя (як символу вірності) й образ материнства (як символу материнської любові й жертвовності).

Найбільшої популярності зазнала інтерпретація поезії Анатолієм Пашкевичем, чий хоровий твір з однойменною назвою увійшов до репертуару багатьох професійних та аматорських колективів. Серед них Черкаський та Волинський народні хори, Національний заслужений академічний український народний хор України імені Григорія Верьовки, Національна заслужена капела бандуристів України імені Георгія Майбороди, ансамбль «Дарничанка», чоловіча хорова капела «Бистринь» (Івано-Франківськ).

У виконанні народних хорів партитура набуває особливого звучання та глибини. Великий склад колективу додає урочистості, посилює патріотичний і материнський мотиви твору. Початок (жіночі голоси) нагадує колискову, сповнену материнською ніжністю. Подальший вступ чоловічих партій створює ефект розгортання життєвого шляху (вироснеш ти, сину, вирушиш в дорогу... будуть тебе кликати у сади зелені хлопців чорночубих диво-наречені).

Іншого забарвлення набувають рядки «Лебеді материнства» в солоспівах Квітки Цісик та Джамали.

«Лебеді материнства» є однією з найвідоміших пісень у репертуарі Квітки Цісик. Тембр її колоратурного сопрано надає звучанню особливого шарму та краси. Його легкість дає змогу співачці передати найтонші нюанси почуттів.

Джамала пропонує зворушливу камерну версію, яка звучить одночасно ніжно й болісно. Як і в інших її виконаннях, помітне особисте ставлення співачки до поетичного тексту. Придихальна манера голосу (іноді пошепки) посилює ефект довірливої розмови матері з сином. Мінімальний супровід створює камерну атмосферу, де голос стає основним носієм емоційного наповнення. Характерний для співачки соул робить її виконання незвичним, відмінним від традиційних хорових версій.

Обидві артистки поставились до оригіналу з великою повагою. Їхні інтерпретації стали спові-

дями, в яких кожна мати може впізнати себе. Квітка Цісик презентує класичний варіант виконання. Джамала відійшла від традиційності, замінивши її на легкий джазовий стиль.

У 1980-ті роки пісня А. Пашкевича набула популярності серед українських емігрантів. Окрім Квітки Цісик, записи твору здійснили гурти «Ватра» (1980, Онтаріо, Канада), «Нове покоління» (1988), «Коломия» (1983, альбом «Пісня ночі» Hutsul Recordings, Канада), дует Darka&Slavko (Darka Konopada, Slavko Halatyn, 1987).

Поезія В. Симоненка «Ти знаєш, що ти — людина?» є одним із найбільш відомих і важливих творів, що порушує глибокі філософські питання про цінність людського життя, унікальність кожної особистості. Вона стала справжньою візитівкою поета. Основна її ідея полягає у ствердженні цінності людського життя. Поет наголошує, що кожна людина неповторна, її емоції, досвід є важливими, а життя потрібно прожити гідно, наповнюючи його любов'ю й добром. Таким був сам В. Симоненко — щирим, відвертим, сповненим життєвої енергії, «струменем оголеної правди і невідкупної честі» (Сверстюк, 1999, с. 444).

У часи номенклатури поезія прозвучала як гімн людині, неповторності її красі й стала справжнім маніфестом проти лещат панівної ідеології. Підкреслюючи основну ідею самодостатності кожної людини, автор застосовує прийом рефрену, повністю повторюючи першу строфу наприкінці поезії.

На музику її поклав Віктор Морозов і заспівав у супроводі легендарного вокально-інструментального ансамблю «Смерічка» (1984). Його виконання щире й невимушене, у стилі ВІА 1980-х років, адже учасники колективу — молоді люди, сповнені енергії життя. У власній інтерпретації В. Морозов демонструє позитивне ставлення до життя, людини.

Не менш цікавим у музичному плані виявилось аранжування цієї мелодії Володимиром Якимцем — керівником та учасником львівської вокальної формации «Пікардійська терція». Ансамблеве вокальне чоловіче виконання дає змогу не лише мелодичного сприйняття музичного матеріалу, а і його гармонічного наповнення. Відтак слова поета стають ще виразнішими, бринять на оголеній струні.

Іншою вокальною версією поезії стала пісня Дмитра Кацала у виконанні Оксани Мухи. Вона є частиною проєкту, який презентує сучасні музичні інтерпретації української поезії. Д. Кацал, відомий як керівник хорової капели «Дударик», популяризує українську музику та поезію, створюючи нові аранжування та співпрацюючи з різними виконавцями. Філософську думку В. Симонен-

ка композитор загорнув у шати легкої естрадно-академічної манери. В інструментальному супроводі музикант поєднав тембри академічних (скрипка, альт, віолончель) та естрадних (електрогітара, ударні, бас) інструментів, створивши легкий та яскравий звуковий ландшафт. З-поміж інших виконавців традиційної популярної пісні (типологія У. Конвалюк (2018)). О. Муха вирізняється відвертістю, справжністю почуттів. Її голос завжди полонить серця слухачів. Як і в інших виконаннях, у цьому немає зайвих прикрас, вокальних ефектів — співачка концентрується на семантиці поетичного тексту та щирості почуттів. Манера виконання в нижній текстурі вокальної партії подібна на речитацію, натомість у верхній співачка демонструє силу та енергію голосу.

У всіх згаданих вище виконаннях галичан (В. Морозов — Пікардійська терція, Д. Кацал — О. Муха) помітною стає спільна риса. Музиканти розкривають основну ідею поезії В. Симоненка з позиції сучасної людини демократичного суспільства, яка цінує свободу. Їхні інтерпретації життєрадісні, щирі, відверті, доволі ритмічні, у них артисти демонструють внутрішню свободу.

Артем Пивоваров, гурт Spiv brativ створили власні музичні версії на поезію В. Симоненка в сучасній музичній стилістиці, додавши відеоконтент, що робить творчість поета привабливою для юнацької та молодіжної слухачької аудиторії.

Галину і Леся Тельнюк називають останнім бастионом високої поезії та музики в просторі сучасної української пісні. Їм цікаві тексти українських класиків. Так, у 2021 р. Галина і Леся Тельнюк здійснили великий проєкт до 30-річчя України «Тельнюк: Наш Шевченко», виконавши його майже з тридцятьма оркестрами в Україні та за кордоном. Проєкт на поезію В. Стуса «Стусове коло» є частиною їхньої місії — збереження та популяризації української культури через мистецтво. У переліку авторів озвученої ними поезії Богдан-Ігор Антонич, Леся Українка, Павло Тичина, Олена Теліга, Сергій Жадан, Оксана Забужко, Станіслав Тельнюк. Серед шістдесятників співачки обирають поезії Миколи Вінграновського, Ліни Костенко, Василя Симоненка, Василя Стуса. Кожен солоспів є чудовою авторською музичною інтерпретацією високої поезії шістдесятників.

Суголосною ліриці В. Симоненка стала пісня у виконанні Лесі та Галини Тельнюк «Ображайся на мене як хочеш» (музика Лесі Тельнюк) — глибоко емоційна та прониклива сповідь про кохання, яке не згасає попри біль, образи чи нерозуміння. Вона має жанрові ознаки романсу, в якому поєднуються почуття суму й радості героїні. Як і в більшості власних пісень, Л. Тельнюк використовує

фортепіанний супровід, який виконує сама. Артистка завжди дуже тонко передає інтонацію голосів вокального дуєту, посилюючи семантику поетичного тексту. Камерність виконання обумовила увагу співачок до деталей та нюансів. Вони позначені насамперед у динамічних, ритмічних і тембральних характеристиках. М'яке звучання голосів встановлює емоційний зв'язок між артистками та слухачем.

Сестри Тельнюк залучають аудиторію до глибшого осмислення поезії через музику. У піснях на лірику українських поетів вони звертаються до тем боротьби, любові до рідної землі, духовної незламності — усе, що є надзвичайно важливим у сучасному українському контексті. Їхня творчість є містком, що прокладає зв'язок між поколіннями.

Висновки

Наративи творчості В. Симоненка актуальні в наш час. Поет порушує глибинні проблеми буття: любові як найвищої цінності, людської гідності й сили духу, моралі й відповідальності за себе, ставлення до матері й рідної землі, сенсу життя й призначення людини. Його лірика стала джерелом натхнення для багатьох генерацій українців. Свідченням цього є пісенна творчість сучасних музикантів. Вічні теми кохання, свободи, пошуку себе, поваги до Батьківщини важливі для всіх поколінь. Тому поетичні рядки стають літературною основою для інтерпретацій артистів, творчість яких апелює до різних аудиторій. Слухач може доторкнутися до душі «нескореного пророка» у вальсі Б. Весоловського, поп-році Kozak system, соулі Джамали, козацькому марші Т. Компаніченка, народному співі хору імені Г. Верьови, ліричній сповіді К. Цісик і сестер Тельнюк.

Наукова новизна полягає у вивченні музичних інтерпретацій лірики Василя Симоненка в сучасній пісенній творчості.

Перспективним напрямом подальших наукових досліджень може бути вивчення музичних інтерпретацій інших поетів-шістдесятників у сучасній академічній, популярній українській музиці.

Список посилань

- Василик, Д. (2014). Хорові твори Богдани Фільц на слова Тараса Шевченка. *Молодь і ринок*, 10(117), 112–116.
- Василик, Д. (2019). Інтонаційні особливості прочитання поезій Лесі Українки в хорових творах Миколи Ластовецького. *Молодь і ринок*, 8(175), 120–123. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.179420>

- Граб, У. Б. (2024). Особливості інтерпретації поетичного тексту у вокальному циклі Івана Вовка «Сім струн» на слова Лесі Українки. *Українська музика*, 2(49), 38–49. <https://doi.org/10.32782/2224-0926-2024-2-49-5>
- Гундорова, Т. (2004). Шістдесятництво: метафора, ім'я, дім. В М. Коцюбинська, *Мої обрії* (Т. 1, с. 4–10). Дух і літера.
- Задорожна, Т. А., & Водяний, Б. О. (2024). Метажанрові концепти української академічної пісні в зразках камерно-вокальної творчості композиторів другої половини XX століття. *Музикознавча думка Дніпропетровщини*, 27(2), 268–280. <https://doi.org/10.33287/222459>
- Зосім, О. Л. (2022). Традиційна естрадна пісня: концептуалізація поняття. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2, 153–158. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2022.262266>
- Кияновська, Л. (2012). Музичне прочитання поезії Франка у вимірах сучасної естетики (на прикладі творчості львівських композиторів). *Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність*, 21, 377–388.
- Конвалюк, У. (2018). Типологія творчих особистостей української пісенної естради. *Українська музика*, 2(28), 76–82.
- Ластовецька, Л. (2018). Хоровий цикл Миколи Ластовецького «Мелодії смутку і надій» на слова Лесі Українки. *Українська музика*, 1(27), 59–68.
- Німілович, О. (2015). Синтез поезії і музики в солоспівах Богдани Фільц на вірші Ліни Костенко з вокального циклу «Калина міряє коралі». *Українське мистецтвознавство: матеріали, дослідження, рецензії*, 15, 116–123.
- Німілович, О. (2017). Слово Івана Франка в музичному трактуванні Богдани Фільц. *Молодь і ринок*, 2, 114–120.
- Охитва, Х. М. (2024). *Українська естрадна пісня Галичини 1930–1980-х років як засіб творення національної ідентичності* [Автореферат дисертації доктора філософії, Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв].
- Падалко, В. (2024). До питання вивчення літератури про музичну інтерпретацію поезій українських класиків у творчості естрадних виконавців. *Вісник Національної Академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 2, 316–320. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2024.308418>
- Пахльовська, О. (2000). Українські шістдесятники: філософія бунту. *Сучасність*, 4, 65–84.
- Прокопович, Т. Ю. (2023). "Contra spem spero" Лесі Українки в композиторському прочитанні Михайла Довганича та Миколи Ластовецького. *Музичне мистецтво і культура*, 37, 281–292. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2023-37-20>

- Романова, Н. (2011). Концепти «сонце» і «серце» у поезії Василя Симоненка. *Літературознавчі студії*, 5, 122–128.
- Романова, Н. (2014). Публіцистика Василя Симоненка. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Філологічні науки*, 1(73), 267–271.
- Сапожнік, О. В. (2024). Сучасна популярна естрадна музика в Україні: до питання дефініції та жанрово-стильових конотацій. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 327–332. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2024.302095>
- Сверстюк, Є. (1999). Симоненко – ідея. В В. Андрієвська & Р. Лиша (Упоряд.), *На святі надій* (с. 443–447). Наша віра.
- Тарнашинська, Л. (2010). *Українське шістдесятництво: профілі на тлі покоління (історико-літературний та поетикальний аспекти)*. Смолоскип.
- Турянський, П. (2022). Поезія Тараса Шевченка у вокальній творчості українських композиторів. *Молодь і ринок*, 3–4(201–202), 153–158. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.260014>
- Фільц, Б. (2014). Особливості розкриття поезії Тараса Шевченка в творчості українських композиторів. *Студії мистецтвознавчі*, 3(47), 20–30. *Researches of the Fine Arts*
- Якимчук, О. М. (2023). Духовна аура Ліни Костенко у вокальних циклах сучасних українських композиторів. В *Cultural and artistic practices: World and Ukrainian context* (с. 595–612). Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-322-4-27>
- Padalko, V. (2023). Genre-style diversity of interpretations of Ukrainian classics' poetry in musical art. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*, 1, 332–336.
- Konvaliuk, U. (2018). Typolohiia tvorchykh osobystostei ukrainskoi pisennoi estrady [Typology of creative personalities of Ukrainian pop songs art]. *Ukrainian Music*, 2(28), 76–82 [in Ukrainian].
- Kyianovska, L. (2012). Muzychne prochyttannia poezii Franka u vymirakh suchasnoi estetyky (na prykladi tvorchoosti lvivskykh kompozytoriv) [Musical reading of Franko's poetry in the dimensions of modern aesthetics (on the example of the work of Lviv composers)]. *Ukraine: Cultural Heritage, National Identity, Statehood*, 21, 377–388 [in Ukrainian].
- Lastovetska, L. (2018). Khorovi tsykl Mykoly Lastovetskoho "Melodii smutku i nadii" na slova Lesi Ukrainky [Analysis of the Mykola Lastovetskyi's choral cycle "Melodies of sadness and hope" on the words by Lesia Ukrainka]. *Ukrainian Music*, 1(27), 59–68 [in Ukrainian].
- Nimylovych, O. (2015). Syntez poezii i muzyky v solospivakh Bohdany Filts na virshi Liny Kostenko z vokalnoho tsyклу "Kalyna miriaie koralii" [Synthesis of poetry and music in the solos of Bohdana Filts on the verses of Lina Kostenko from the vocal cycle "Kalyna miriaie koralii"]. *Ukrainian Art Studies: Materials, Research, Recencies*, 15, 116–123 [in Ukrainian].
- Nimylovych, O. (2017). Slovo Ivana Franka v muzychnomu traktuvanni Bohdany Filts [The word of Ivan Franko in the musical interpretation by Bohdana Filts]. *Youth & Market*, 2, 114–120 [in Ukrainian].
- Okhitva, Kh. M. (2024). *Ukrainska estradna pisnia Halychyny 1930–1980-kh rokiv yak zasib tvorennia natsionalnoi identychnosti* [Ukrainian pop song in Galicia in the 1930s–1980s as a means of national identity creating] [Abstract of DSc Dissertation, National Academy of Culture and Arts Management] [in Ukrainian].
- Padalko, V. (2023). Genre-style diversity of interpretations of Ukrainian classics' poetry in musical art. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 1, 332–336 [in English].
- Padalko, V. (2024). Do pyttannia vyvchennia literatury pro muzychnu interpretatsiiu poezii ukrainskykh klasykiv u tvorchoosti estradnykh vykonavtsiv [To the issues of sources study on the musical interpretation of Ukrainian classics poetry in the works of pop performers]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 2, 316–320. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2024.308418> [in Ukrainian].
- Pakhlovsk, O. (2000). Ukrainski shistdesiatnyky: Filosofiia buntu [Ukrainian Sixtiers: Philosophy of Revolt]. *Suchasnist*, 4, 65–84 [in Ukrainian].
- Prokopovych, T. Yu. (2023). "Contra spem spero" Lesi Ukrainky v kompozytorskomu prochyttanni Mykhaila Dovhanycha ta Mykoly Lastovetskoho [Contra Spem Spero by Lesia Ukrainka in artistic interpretation by

- Mykhailo Dovhanych and Mykola Lastovetskyi]. *Music Art and Culture*, 37, 281–292. <https://doi.org/10.31723/2524-0447-2023-37-20> [in Ukrainian].
- Romanova, N. (2011). Kontsepty "sontse" i "sertse" u poezii Vasylia Symonenka [The concepts of "sun" and "heart" in the poetry of Vasyl Symonenko]. *Literary Studies*, 5, 122–128 [in Ukrainian].
- Romanova, N. (2014). Publitsystyka Vasylia Symonenka [Publicism by Vasyl Symonenko]. *Zhytomyr Ivan Franko State University Journal. Philological Sciences*, 1(73), 267–271 [in Ukrainian].
- Sapozhnik, O. V. (2024). Suchasna populiarna estradna muzyka v Ukraini: Do pytannia definitsii ta zhanrovo-stylovykh konotatsii [Modern popular estrada music in Ukraine: On the issue of definition and genre and stylistic connotations]. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald*, 1, 327–332. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.1.2024.302095> [in Ukrainian].
- Sverstiuk, Ye. (1999). Symonenko – ideia [Symonenko – an idea]. In V. Andriievska & R. Lysha (Comps.), *Na sviati nadii* [On the holiday of hopes] (pp. 443–447). Nasha vira [in Ukrainian].
- Tarnashynska, L. (2010). *Ukrainske shistdesiatnystvo: Profili na tli pokolinnia (istoryko-literaturnyi ta poetykalnyi aspekty)* [Ukrainian shistdesiatnystvo: Profiles against the background of a generation (historical, literary and poetic aspects)]. Smoloskyp [in Ukrainian].
- Turianskyi, P. (2022). Poeziia Tarasa Shevchenka u vokalnii tvorchosti ukrainskykh kompozytoriv [Taras Shevchenko's poetry in the vocal creative heritage of Ukrainian composers]. *Youth & Market*, 3–4 (201–202), 153–158. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.260014> [in Ukrainian].
- Vasylyk, D. (2014). Khorovi tvory Bohdany Filts na slova Tarasa Shevchenka [Choral compositions of Bohdana Filts in the words of Taras Shevchenko]. *Youth & Market*, 10(117), 112–116 [in Ukrainian].
- Vasylyk, D. (2019). Intonatsiini osoblyvosti prochyttannia poezii Lesi Ukrainky v khorovykh tvorakh Mykoly Lastovetskoho [Intonation features of reading of poetries of Lesia Ukrayinka in choral works of Mykola Lastovetskyi]. *Youth & Market*, 8(175), 120–123. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2019.179420> [in Ukrainian].
- Yakymchuk, O. M. (2023). Dukhovna aura Liny Kostenko u vokalnykh tsyklakh suchasnykh ukrainskykh kompozytoriv [Lina Kostenko's spiritual aura in the vocal cycles of modern Ukrainian composers]. In *Cultural and artistic practices: World and Ukrainian context* (pp. 595–612). Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-322-4-27> [in Ukrainian].
- Zadorozhna, T. A., & Vodiani, B. O. (2024). Metazhanrovi kontsepty ukrainskoi akademichnoi pisni v zrazkakh kamerno-vokalnoi tvorchosti kompozytoriv druhoi polovyny XX stolittia [Meta-genre concepts of Ukrainian academic song in samples of chamber-vocal works by composers of the second half of the XX century]. *Musicological Thought of Dnipropetrovsk Region*, 27(2), 268–280. <https://doi.org/10.33287/222459> [in Ukrainian].
- Zosim, O. L. (2022). Tradytiina estradna pisnia: Kontseptualizatsiia poniattia [Traditional pop song: Conceptualization of the concept]. *National Academy of Culture and Arts Management Herald*, 2, 153–158. <https://doi.org/10.32461/2226-3209.2.2022.262266> [in Ukrainian].

Musical Interpretation of Vasyl Symonenko's Lyrics in Modern Song Creativity

Olena Yakymchuk

National Tchaikovsky Music Academy of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Abstract. The aim of the article is to determine peculiarities of the musical interpretation of Vasyl Symonenko's lyrics in modern song creativity. **Results.** V. Symonenko's poetry has become popular in the works of nowadays musicians. Among all the lyrics of the young poet, the greatest number of musical interpretations are received by *Swans of Motherhood* (music by A. Pashkevych, performers — Volyn and Cherkasy folk choirs, Kvitka Tsisyk, Jamala) and *Do You Know that You are a Human Being?* (music by Viktor Morozov, performers — bands "Smerichka", "Piccardian Tertia"; music by Dmytro Katsal, performer — Oksana Mukha). **The scientific novelty** grounds on studying musical interpretations of Vasyl Symonenko's lyrics in modern songwriting. **Conclusions.** The narratives of Vasyl Symonenko's creativity are relevant in our time. The poet raises profound issues of existence: love as the highest value, human dignity and strength of spirit, morality and responsibility for oneself,

attitude to the mother and Motherland, meaning of life and human destiny. At the same time, his poems vividly reflect the symbols of the Ukrainian national mentality. This confirms the interest of musicians of different generations in the poetic heritage of Vasyl Symonenko. The poet's lyrics has become a source of inspiration for many generations of Ukrainians. Along with the vocal and choral works of the academic direction, the list of songs in the genre of pop music attracts attention. Among all of the author's lyrics, *Swans of Motherhood* and *Do You Know that You are a Human Being?* have become the most popular among musicians. The eternal themes of love, freedom, self-discovery and respect for the Motherland are relevant at all times. Therefore, the poetic lines of Vasyl Symonenko have become the literary basis for interpretations of artists whose creative work appeals to different audiences. The listener can touch the soul of the "unconquered prophet" in B. Vesolovskyi's waltz, Kozak system's pop-rock, Jamala's soul, T. Kompanichenko's Cossack march, folk singing of H. Verovka's Choir, and the lyrical confession of K. Tsisyk and Telniuk sisters.

Keywords: Vasyl Symonenko's creativity; modern song creativity; creative work of Telniuk sisters; creative work of Bohdan Vesolovskyi; creative work of Taras Kompanichenko; creative work of Anatolii Pashkevych; creative work of Dmytro Katsal

Відомості про автора

Олена Якимчук, кандидатка мистецтвознавства, доцентка; Національна музична академія України ім. П. Чайковського, Київ, Україна, ORCID iD: 0000-0002-2276-6061; e-mail: mirigol@ukr.net

Information about the author

Olena Yakymchuk, PhD in Art Studies, Associate Professor, National Tchaikovsky Music Academy of Ukraine, Kyiv, Ukraine, ORCID iD: 0000-0002-2276-6061; e-mail: mirigol@ukr.net

